

Vannforskriften

Implementering av EUs vanndirektiv i Norge
for
Vefsnfjorden / Leirfjorden vannområde
Bindalsfjorden / Velfjorden vannområde

18/9 2013

Olav Nordsjø

Prosjektleder

Vannregion Nordland

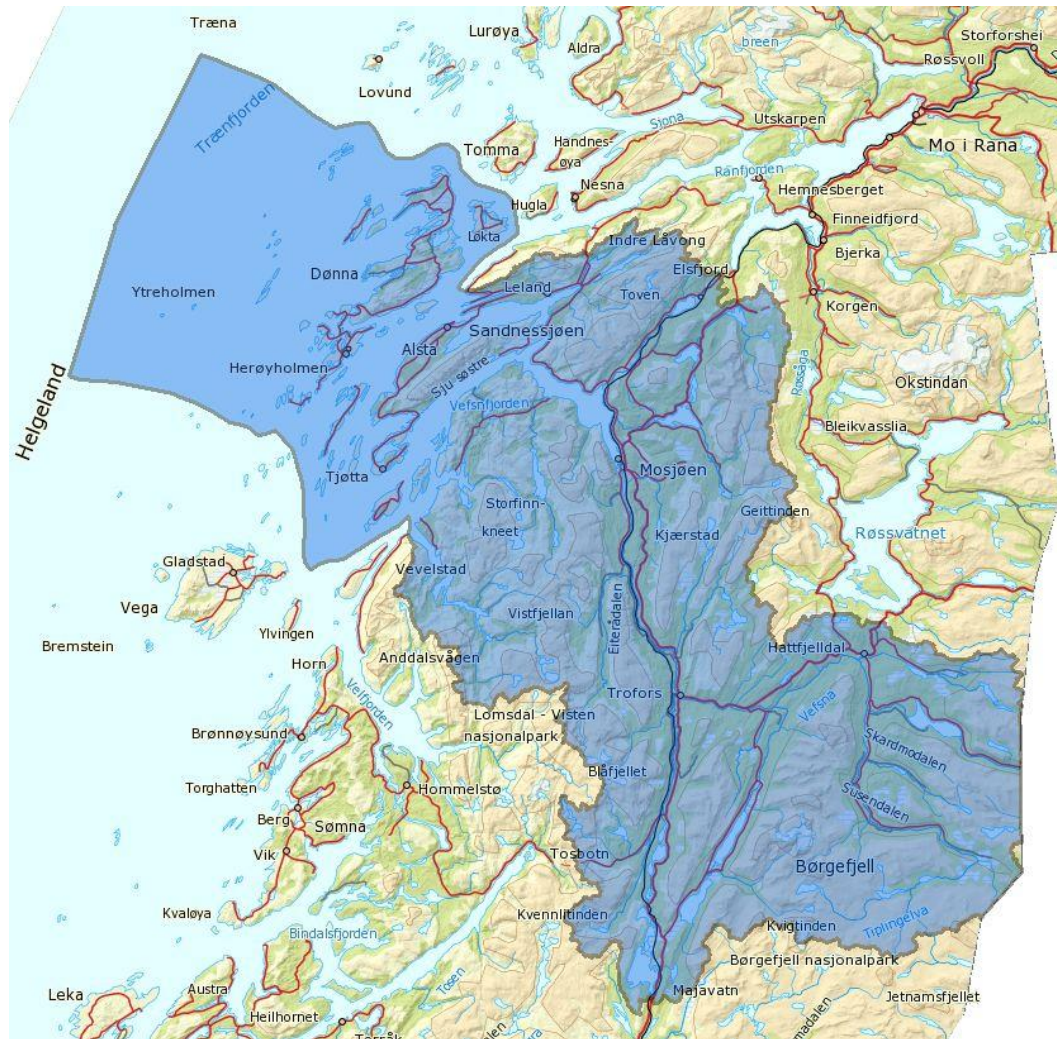
Vannregion Nordland

Bindalsfjorden / Velfjorden vannområde

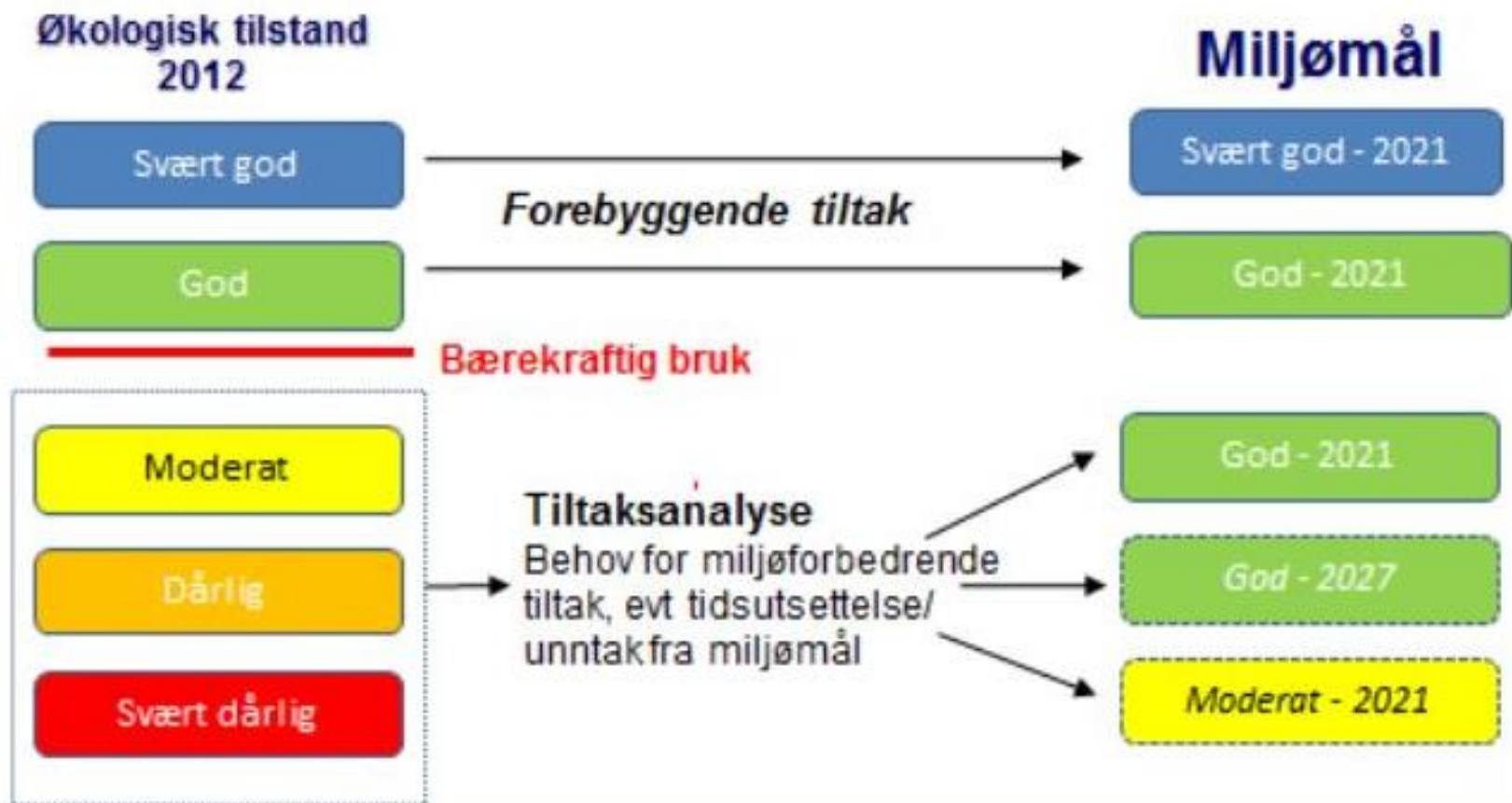
Vefsnfjorden / Leirfjorden vannområde

Grunnprinsippet i vannforskriften

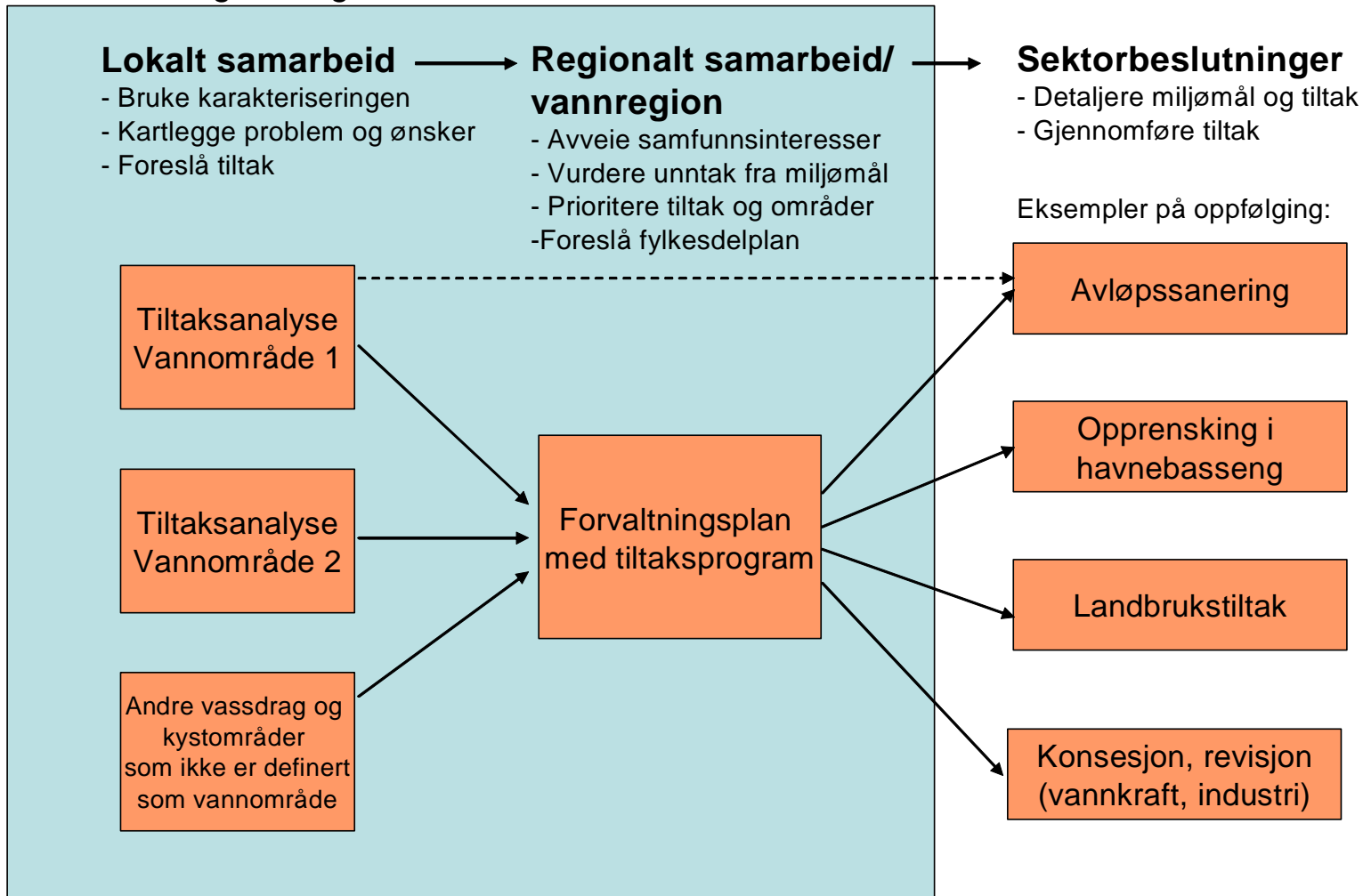
- **Alt vann deles inn i vannforekomster**
 - Elvevannsforekomster (elver, elvestrekninger, bekkesystemer etc.)
 - Innsjøer (over 0,5 km² eller når spesielle forhold er knyttet til forekomsten)
 - Grunnvannsforekomster (omfatter bare en liten del av alt grunnvannet)
 - Kystvannsforekomster (alt kystvann ut til grunnlinja)
- **Vannforekomstene karakteriseres og settes i en økologisk tilstand**
 - Svært god økologisk tilstand
 - God økologisk tilstand
 - Moderat økologisk tilstand
 - Dårlig økologisk tilstand
 - Svært dårlig økologisk tilstand
- **Organisering av arbeidet skal følge vannets veg**
 - Alt vann fra fjell til hav skal ses i sammenheng
 - Tiltaksprogrammet skal være sektorovergripende og skal bygge på gjennomførte tiltaksanalyser og vurderinger.

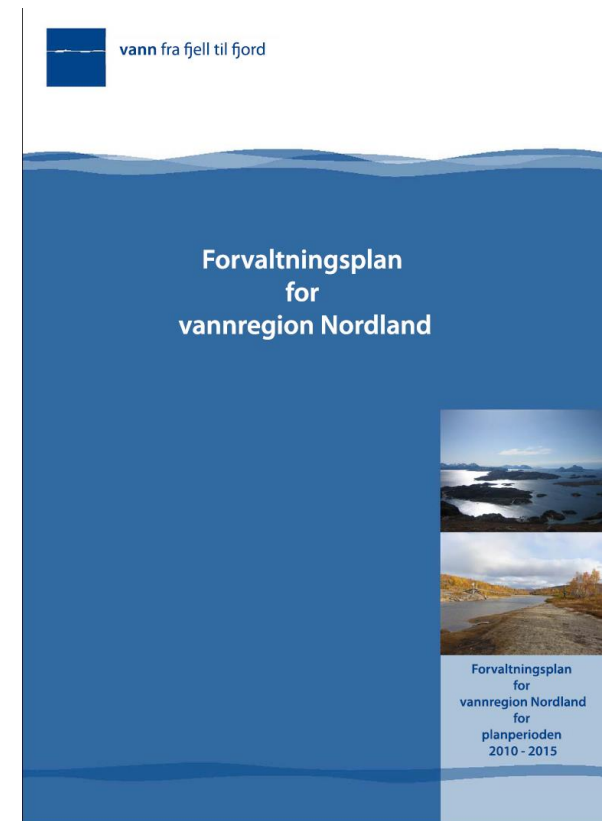
Tiltaksarbeid i tre steg

Avgrensning for tiltaksveileder:

Tiltaksarbeidet på tre nivåer

- Lokale tiltaksanalyser
 - Innspill til tiltaksprogram og forvaltningsplan
behandles i vannområdeutvalget
- Tiltaksprogram
 - Eget dokument for hele regionen,
vedtas av fylkestinget
- Forvaltningsplan
 - Inneholde sammenfatning av tiltaksprogrammet
godkjennes ved kongelig resolusjon

Hva skal tiltaksprogrammet omfatte?

(jf. forskriftens § 25)

- a) Tiltak til beskyttelse og forbedring av tilstanden i vannforekomstene.
- b) Tiltak som skal bidra til en effektiv og bærekraftig vannforvaltning, der det tas hensyn til analysen som er gjennomført i samsvar med § 15.
- c) Tiltak for å ivareta behov for og krav til drikkevann og annen vannforsyning, beskytte drikkevannskilder og redusere behovet for vannbehandling til drikkevannsformål.
- d) Tiltak for å sikre gradvis reduksjon og om relevant opphør av utslipp og annen tilførsel av prioriterte stoffer.
- e) Kontroll med uttak av ferskvann og grunnvann og magasinering av overflatevann.
- f) Kontroll med, forebygging av, og om relevant, forbud mot utslipp fra punktkilder og diffuse kilder som kan forårsake forurensning i vann.
- g) Tiltak for å sikre at de hydromorfologiske forholdene oppfyller miljømålene.
- h) Tiltak for å sikre at terskelverdier for grunnvannsforekomster ikke er overskredet, samt forebyggende tiltak for å snu vesentlige og vedvarende økende trender ved en eventuell overskredet vendepunktverdi.

Andre krav i henhold til forskriften

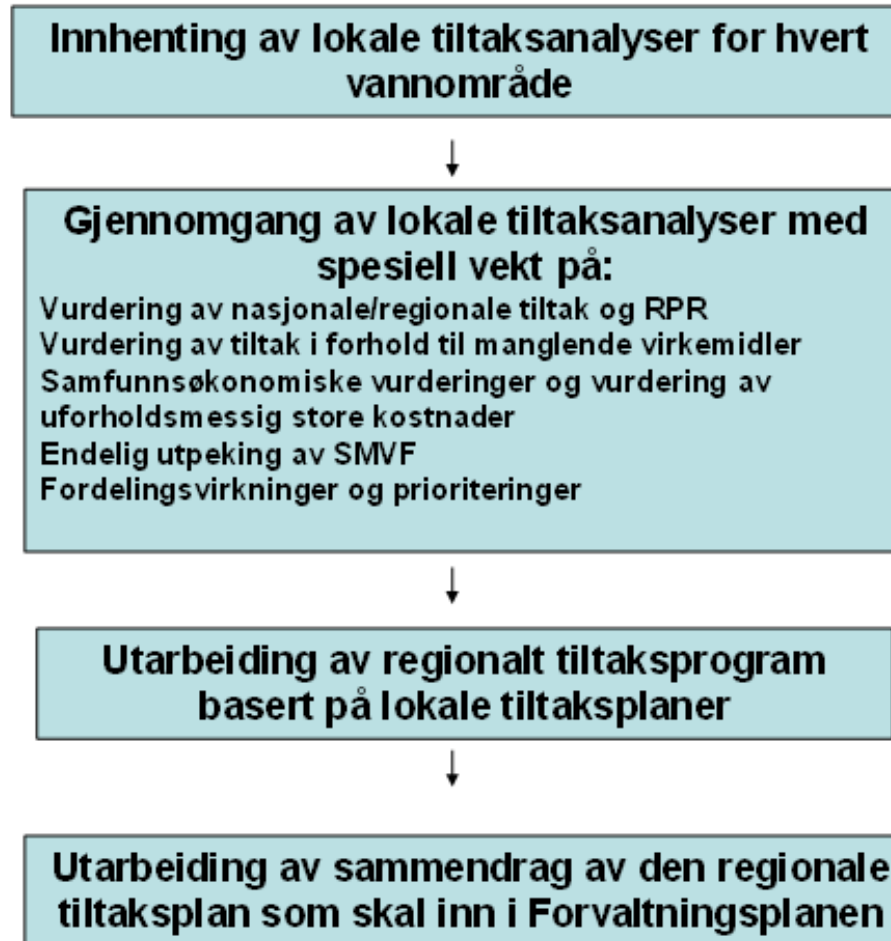
- Det skal foreligge overslag over kostnadene ved og angivelse av det rettslige grunnlaget for å gjennomføre de tiltak som inngår i tiltaksprogrammet.
- Vedtak om gjennomføring av enkelttiltak som inngår i tiltaksprogrammet treffes av ansvarlig myndighet etter relevant lovgivning.
- Dersom resultatet av overvåkning eller andre data indikerer at det fastsatte miljømål i en vannforekomst ikke vil bli oppnådd, skal årsaken til dette søkes klarlagt og nye tiltak vurderes.
- Tiltaksprogrammet skal foreligge senest innen utgangen av 2015. Programmet skal revurderes og om nødvendig oppdateres hvert sjette år.
- Tiltakene skal være operative senest tre år etter at tiltaksprogrammet er vedtatt.

Hovedtrinn i lokale tiltaksanalyser

Fra lokale tiltaksanalyser til regionalt tiltaksprogram

Aktivitet	Tidsrom
Utarbeide utkast til planprogram (VRM)	Juli - desember 2010
Høring av planprogram (VRU)	1/1 – 30/6 2011
Utarbeide vesentlige spørsmål (VRM)	Våren 2012
Høring av vesentlige spørsmål (VRU)	1/7 2012 – 1/1 2013
Karakterisering og klassifisering (FM)	Fram til 1/5 2013
Utarbeide forslag til lokaler tiltaksanalyser (PL)	Fram til oktober 2013
Oppdatert tiltaksanalyse behandles i VOU	Oktober – november 2013
Utarbeide forslag til tiltaksprogram (VRM)	Våren 2015
Utarbeide forslag til forvaltningsplan (VRM)	1. Juli 2015
Høring av forvaltningsplan med tiltaksprogram	Januar 2015 (sentralt vedtak innen 2015)

Hva er et miljøtiltak?

1. Miljøforbedrende tiltak

- Tiltak med mål om miljøforbedring
 - Restaurering
 - Rehabilitering
 - Biotoptiltak
 - Gjenoppbygging
 - Vannførings- og magasinrestriksjoner

2. Miljøbeskyttende tiltak

- Tiltak for å sikre miljøtilstand mot å bli forringet
 - Planer etter pbl
 - Forordninger
 - Vern/beskyttelse
 - Informasjonskampagner

Miljøutfordringer

- **Miljøgifter**
 - Miljøgifter i havner
 - Gamle og nye utslipp fra industri
 - Gamle fyllinger
- **Næringsalter**
 - Utslipp fra landbruk
 - Utslipp fra byer og tettsteder
 - Utslipp fra spredt avløp
 - Utslipp fra industri
 - Utslipp fra oppdrett
- **Fysiske inngrep**
 - Regulerte vassdrag
 - Infrastruktur
- **Fremmede arter**

Miljøgifter

Miljøgifter i havner

Vannregion Nordland

Havner som er satt i risiko

Vannforekomst	Navn	Kommune	Påvirkningsgrad	Annen påvirkning
0361040700-2-C	Sandnessjøen havn	Alstahaug	Svært stor grad	Havnefunksjon By/tettsted
0361040500-2-C	Sandnesvågen	Alstahaug	Svært stor grad	Havnefunksjon By/tettsted
0360020600-4-C	Brønnøysundet sør	Brønnøy	Stor grad	Havnefunksjon Industri /by
0360020600-5-C	Brønnøysundet nord	Brønnøy	Stor grad	Havnefunksjon Industri /by
0360020600-2-C	Salhus	Brønnøy	Stor grad	Havnefunksjon Industri /by
0360020600-3-C	Svarthopen	Brønnøy	Middls grad	Flyplass Industri /by

Gamle fyllinger

Vannregion Nordland

Næringssalter

Utslipp fra byer og tettsteder

Vannregion Nordland

Tiltak

- I utgangspunktet kan man forutsette at det, når utslippstillatelse er gitt for et anlegg, så skal det være satt i verk nødvendige tiltak slik at utslippet ikke skal gi skadevirkninger for miljøet.
- Utslipp og utlekking fra byer og tettsteder bør, på sikt, reduseres ved at alle avløpsanlegg bygges om til separatsystemer slik at alt spillvann føres til rensesanlegg eller forskriftsmessig utslippsledning.
- Tiltak her må være at kommunens "Hovedplan avløp" følges opp og at den revideres slik at den tilfredsstillende til enhver tid gjeldende miljøkrav.

Spredt avløp

Vannregion Nordland

Vannforekomst	Navn	Kommune	Påvirkningsgrad	Annen påvirkn.
151-198-R	Døla	Vefsn	Ukjent grad	Landbr / Rense.
151-91-R	Skjerva nedre	Vefsn	Liten grad	Landbruk/gyro
151-141-R	Skjerva	Vefsn	Liten grad	Landbruk
151-151-R	Bjørnåga	Vefsn	Middels grad	Landbruk/gyro
151-36-R	Vefsna	Vefsn/Grane	Ukjent grad	Gyro
151-100-R	Flyabekken	Grane	Middels grad	Ørekyt
152-37-R	Baåga	Vefsn	Stor grad	Landbruk
152-23-R	Luktvasselva	Vefsn	Liten grad	
152-24-R	Straumanelva	Vefsn	Liten grad	
152-58-R	Fusta	Vefsn	Ukjent grad	Landbruk/gyro
152-499-L	Ømmervatnet	Vefsn	Middels grad	Gyro
152-498-L	Mjåvatnet	Vefsn	Liten grad	Renseanl. /gyro
152-495-L	Fustvatnet	Vefsn	Liten grad	Landbruk/gyro
152-8-R	Drevja	Vefsn	Ukjent grad	Landbr./Rense

Vannforekomst	Navn	Kommune	Påvirkningsgrad	Annen påvirkn.
150-32-R	Sandnesbekken	Alstahaug	Middels grad	Landbruk/by/ avfallsfylling
153-30-R	Storelva	Leirfjord	Middels grad	Landbruk
153-3-R	Nylandselva	Leirfjord	Liten grad	Landbruk
144-102-R	Manabekken/	Bindal	Middels grad	Landbruk
144-103-R	Kveinåa m.fl.	Bindal	Middels grad	Landbruk
144-39-R	Åelva	Bindal	Middels grad	Regulering
147-5-R	Møllebekken	Vega	Middels grad	Landbruk
147-8-R	Utløp Floav.	Vega	Middels grad	Landbruk
147-9-R	Fersetvassdr.	Vega	Ukjent grad	Landbruk
146-42633-L	Mosvatnet	Brønnøy	Middels grad	Landbruk
147-42451-L	Fersetvatnet	Vega	Middels grad	Landbruk
147-42459-L	Floavatnet	Vega	Middels grad	Landbruk

Tiltak mot påvirkninger fra spredt avløp.

Følgende tiltak kan være aktuelt i første planperiode og vil da omfatte hele vannområdet:

1. Registrering av tilstanden på alle private avløpsanlegg i forbindelse med neste runde med tømning av slamavskillere (i løpet av en to-årsperiode etter 2015):
 - Type (materiale og antall kamre), størrelse, tilstand og antall tilknyttede husstander registreres.
 - Utslippssted og evt. ytterligere rensesystem og tilstanden på dette vurderes.
2. Alle innsamlede data dokumenteres i kommunens datasystem (helst med bilder).
3. Eiere av avløpsanlegg der det er registrert mangler gjøres oppmerksomme på dette og opplyses om at de i løpet av en rimelig tid vil bli pålagt å rette opp disse manglene.

Utsendelse av varsel kan gjennomføres for hele kommunen i løpet av 2018 og rimelig tid til å utbedre manglene kan settes til utgangen av 2020.

(Det viser seg at mange eiere av avløpsanlegg setter i gang utbedring av disse uten å vente på pålegg når de er blitt orientert om manglene).

4. Kommunene deles opp i soner der det angis hvilke krav det skal stilles til rensing av avløp innenfor sonen. Disse sonene angis på kart og innarbeides i hovedplan avløp. Følgende kriterier kan legges til grunn for soneinndelingen:

- For utslipp i områder der det er etablert offentlig avløpsnett kreves det at alle husstander kobler seg til dette.
- For utslipp til ferskvann (bekker, elver og innsjøer) kreves det slammavskiller og infiltrasjon i grunnenn eller infiltrasjonsgrøft, eventuelt minirenseanlegg.
- For utslipp til sjø kreves det slamavskiller og at ledningen føres ut til 2 m under laveste lavvann. Dersom dette ikke er mulig (langgrunt) kan utslippet føres ut i strandsonen men da stilles samme krav som for utslipp til ferskvann.
- For utslipp til sjø på steder der det ikke er mulig å komme til med kommunens tømmeutstyr tillates det at avløpet føres ut til 2 m under laveste lavvann uten rensing.

5. Det etableres et grunnlag for å kunne gi pålegg om tiltak i løpet av perioden (innen utgangen av 2020) og dette forankres politisk.

Dette kan gjøres på en eller begge av følgende måter:

- Det utarbeides lokal forskrift om at alle utslippstillatelser som er eldre enn en viss dato trekkes tilbake og at eieren pålegges å søke om ny tillatelse innen en rimelig frist.
- Det fattes enkeltvedtak om samme for alle utslipp innenfor et område (dette betyr at man i første omgang kan konsentrere seg om vannforekomster der utslipp viser seg å være et betydelig problem).

6. Det fattes politisk vedtak som gir hjemmel for at registrering av tilstanden på avløpsanlegg og saksbehandling i forbindelse med dette kan finansieres gjennom et gebyr som faktureres sammen med tømningen av slamavskillere.
7. Dersom man under prosessen finner at spredt avløp er et spesielt stort problem i enkelte områder kan opprydding i forholdene eventuelt fremskyndes.

